

SUYAK O'SMALARINI TASHXISLASHDA RENTGENNING AHAMIYATI

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti

Xolto'rayeva Malohat Bahodir qizi

Dolzarbligi:

Suyak o'smalari — bu onkologik kasalliklarning jiddiy guruhiga kiruvchi, erta tashxislash zarur bo'lgan patologiyalardan biridir. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, suyak o'smalari barcha onkologik kasalliklarning taxminan 0,2–0,5% ini tashkil etadi, biroq ularning agressiv kechishi va yuqori o'lim ko'rsatkichi bu kasalliklarni tibbiyotning dolzarb muammolaridan biri sifatida belgilaydi.

Klinik amaliyotda rentgenologik tekshiruv suyak tuzilmalarini baholashning asosiy va birinchi qo'llaniladigan usuli bo'lib qolmoqda. Rentgenografiya o'sma jarayonining joylashishi, xarakteri, chegaralari, periost reaksiyasi va qo'shni to'qimalarga ta'sirini aniqlashda beqiyos ahamiyatga ega. Shuningdek, bu usulning keng tarqalganligi, arzonligi va tezkorligi uni amaliyot shifokorlari uchun birinchi tanlov usuli sifatida ajratib turadi.

Hozirgi kunda kompyuter tomografiyasi (KT) va magnit-rezonans tomografiyasi (MRT) kabi zamonaviy usullar keng qo'llanilayotgan bo'lsa-da, rentgenografiya tashxis algoritmining tarkibiy qismi sifatida o'z o'rnini saqlab kelmoqda. Shu sababli suyak o'smalarini tashxislashda rentgenning diagnostik imkoniyatlarini chuqur o'rganish va baholash bugungi kunda ham dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Maqsadlar:

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi — suyak o'smalarini tashxislashda rentgenologik tekshiruvning diagnostik ahamiyatini baholash, uning sezgirligi, spetsifikligini aniqlash va zamonaviy tasvir usullari bilan taqqoslash orqali klinik amaliyotdagi o'rnini belgilashdan iborat.

Material va usullar:

Tadqiqot 2022–2024 yillar davomida Toshkent shahrining onkologiya va travmatologiya klinikalarida olib borildi. Tadqiqotga suyak o'smalari tashxisi qo'yilgan 85 nafar bemor jalb qilindi, ularning yoshi 14 yoshdan 72 yoshgacha bo'ldi.

Barcha bemorlarga standart rentgenografiya ikki proyeksiyada (to'g'ri va yon) o'tkazildi. Rentgen tekshiruvlari zamonaviy raqamli rentgen apparatlarida amalga oshirildi. Tekshiruv natijalari tajribali rentgenolog shifokorlar tomonidan tahlil qilindi. Rentgen tashxislarining aniqligi morfopatologik tekshiruv natijalari bilan taqqoslandi.

Statistik tahlil SPSS 26.0 dasturi yordamida amalga oshirildi. Rentgenografiyaning sezgirligi, spetsifikligi va diagnostik aniqligi hisoblab chiqildi.

Natijalar:

Tadqiqot natijalarida rentgenografiyaning suyak o'smalarini aniqlashdagi umumiy sezgirligi 78,3% ni tashkil etdi. Xavfli o'smalar guruhida sezgirlik ko'rsatkichi 82,7% ga yetdi, xavfsiz o'smalar guruhida esa 71,5% ni tashkil qildi. Spetsifikligi 74,6% deb belgilandi.

Rentgenografiya asosida quyidagi belgilar ishonchli tarzda aniqlanishi mumkin ekan: o'sma chegaralari (aniq yoki loyqa), suyak kortikal qatlamining buzilishi, periost reaksiyasi (Codman uchburchagi, spikullar), suyak

strukturasining o'zgarishi, o'smaning yumshoq to'qimalarga tarqalishi. Ushbu belgilar xavfli va xavfsiz jarayonlarni farqlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Eng ko'p uchraydigan xavfli o'smalar: osteosarkoma (31,4%), Ewing sarkoma (18,8%), xondrosarkoma (15,3%). Xavfsiz o'smalar orasida osteoxondroma (36,4%), suyak kistasi (27,3%) va osteoma (21,2%) ustuvor bo'ldi.

Rentgenografiya KT bilan birgalikda qo'llanilganda tashxis aniqligi 91,2% gacha oshdi. O'sma hajmini va yumshoq to'qimalarga tarqalishini baholashda KT va MRT rentgenografiyaga nisbatan aniq ustunlik ko'rsatdi. Shunga qaramay, rentgenografiya klinik tekshiruvning boshlang'ich va yo'naltiruvchi bosqichi sifatida o'z ahamiyatini to'liq saqlab qolmoqda.

Xulosa:

Olib borilgan tadqiqot shuni ko'rsatdiki, rentgenografiya suyak o'smalarini tashxislashda hozirgi kunda ham klinik amaliyotning ajralmas qismi bo'lib, o'sma jarayonining asosiy xarakteristikalarini aniqlashda etarli darajada ishonchli ma'lumot beradi. Usulning soddaligi, mavjudligi va arzonligi uni birinchi qo'llaniladigan diagnostik vosita sifatida belgilaydi.

Rentgenografiyaning umumiy sezgirligi (78,3%) va spetsifikligi (74,6%) uning mustaqil diagnostik usul sifatida imkoniyatlarini ko'rsatadi. Biroq kompleks tashxis uchun KT yoki MRT bilan birgalikda qo'llash maqsadga muvofiqdir, chunki bu kombinatsiya tashxis aniqligi 91,2% ga yetishini ta'minlaydi.

Xulosa qilib shuni ta'kidlash lozimki, suyak o'smalarini tashxislashda rentgenografiya klinik fikrlash jarayonining asosi bo'lib qolishi kerak, zamonaviy usullar esa unga to'ldiruvchi sifatida xizmat qilishi zarur. Shifokorlarni rentgenologik semiotika bo'yicha chuqur tayyorlash suyak o'smalarini erta aniqlash va bemorlarni o'z vaqtida ixtisoslashtirilgan muolajaga yo'llash imkonini beradi.